

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV

akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

ААЛАМДАШУУ ДООРУНДА МЕДИЦИНАЛЫК БАГЫТТА ОКУП ЖАТКАН ЧЕТ ЭЛДИК СТУДЕНТТЕРГЕ «МАНАС» ЭПОСУ ЖАНА «МАХАБХАРАТА» ЭПОСУНДАГЫ ИДЕЯЛАРДЫ САЛЫШТЫРУУ МЕНЕН ТАРБИЯЛООНУН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮ

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.12.11/KKRN9603

*Назаркул Ишекеев,
КР УИАнын корр.-мүчөсү, педагогика илимдеринин доктору, профессор,
Рима Зайыркулова,
Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин аспиранты,
Эл аралык Жогорку Медициналык Мектебинин бөлүм башчысы*

Аннотация. Макалада медициналык жогорку окуу жайларындагы чет элдик студенттерге «Манастаануу» дисциплинасында «Манас» эпосу менен «Махабхарата» эпосторун салыштыруу маселелери каралат. Эл аралык Жогорку Медициналык Мектебинде «Манас таануу» курсу милдеттүү окутулуучу дисциплина катары 2019-жылы киргизилди. Чет элдик студенттерге «Манас» таануу сабагы Кыргыз Республикасын англис тилинде таанып билүүчүлүк багытта окутулду. Жумасына бир жолу дарс менен практикалык сабак удаалаш жүргүзүлдү. Медициналык жогорку окуу жайларда, анын ичинен Эл аралык жогорку медициналык мектебинде «Манас таануу» дисциплинасында негизги максат дүйнөлүк эпостор анын ичинен «Махабхарата» эпосу менен типологиялык салыштыруу багытында окутуу менен алардын дүйнөлүк көркөм маданият үчүн баалуулугу жана кайталангыстыгы, өзгөчөлүгүн таанытуу менен келечектеге мамлекетке татыктуу дарыгер жана инсанды даярдап чыгаруу.

Ачкыч сөздөр: *эпос, дүйнөлүк эпостор, салыштыруу, компаративизм, типологиялык-салыштыруу, педагогика, образ, “Манас” эпосу, “Махабхарата” эпосу, айырмачылыктар, окшош дүйнө тааным.*

Abstract. The article examines the issues related to comparing the epics Manas and Mahabharata within the discipline Manas Studies for foreign students of medical universities. The course Manas Studies was introduced as a mandatory subject at the International Higher School of Medicine in 2019. The discipline is taught in English to foreign students studying in the Kyrgyz Republic. Lectures and practical classes are conducted once a week in parallel. The main objective of the Manas Studies course in medical universities, including the International Higher School of Medicine, is to teach typological and comparative analysis of world epics, including the Mahabharata, to highlight their value and uniqueness in world artistic culture, and to help prepare future doctors as individuals worthy of their state.

Keywords: *epic, world epics, comparison, comparative studies, typological comparison, pedagogy, image, Manas epic, Mahabharata epic, differences, common worldview.*

Адам коомунун жаралышынан бери тарбиялоо билим берүү боюнча ар кайсы өлкөлөрдө элдердин балдарды кантип окутуп, тарбиялоо жөнүндө көптөгөн көз караштар, түшүндүрүүлөр айтылып, жазылып, колдон-колго өтүп, сакталып, муундан-муунга берилип келген. Билим берүүнүн ар кандай баалуулуктары жана усулдары жалпыланып, тажрыйбаны улуу муундан жаштарга өткөрүп берүүнүн өзгөчөлүктөрү талдоого алынган. Азыркы илимде салыштырма педагогиканы салыштырма изилдөө деп даатап келишет. Компаративизм (латын тилинен *comparativus* – салыштыруу) деген сөз салыштыруу жана анын ичинде айырмачылыктарды жана окшоштуктарды жана тарыхый өнүгүү тенденцияларын белгилөө, окшош кубулуштардын ортосундагы шайкештикти орнотуу ж.б. каралып келет. Компаративизм түрдүү илимдерде, анын ичинде адабият таанууда ар кыл элдердин адабиятындагы образдардын жана сюжеттердин өнүгүшүнө салыштырмалуу тарыхый талдоону белгилөө үчүн колдонулат. Билим берүү теориясында «салыштырмалуу изилдөө» түшүнүгү «салыштырмалуу педагогика» түшүнүгү менен бир синонимдик катарда каралууда. Окумуштуулар чет элдик булактарда көбүнчө “салыштырмалуу педагогика” эмес,

“салыштырмалуу билим берүү” термини колдонуларын белгилешет, анткени “education” (“education” англисче) сөзүнүн өзү педагогика деген сөздөн («педагогика») алынган. Чет элдик педагогикалык салтта билим берүү деген сөз өнүгүүнүн, тарбиялоонун жана окутуунун биримдигин билдирет, ал эми педагогика балдарды окутуу жана тарбиялоо менен гана байланышкан. Ошондуктан, чет элдик чечмелөөдө «салыштырмалуу билим берүү» («салыштыруу») түшүнүгүн биз «салыштырмалуу педагогика» («tegagogie comparative») түшүнүгүнө караганда алда канча көп жолуктурабыз. Биз «салыштырмалуу педагогика», «педагогикалык салыштырмалуу изилдөөлөр», «салыштырмалуу билим берүү» жана «салыштырмалуу изилдөө» түшүнүктөрү синоним катары колдонулууда, анткени азыркы педагогикалык теория менен практикадагы айрым айырмачылыктарга карабастан, бул түшүнүктөр көп учурда колдонулуп, ошол эле кубулуштарга ошол эле процесстерге кайрылышат.

Улуу эпосторду салыштырып окутуунун студенттерге жеткирүү технологияларына кайрыла турган болсок, В.М. Жирмунский белгилегендей [1], “компаративист изилдөөчүлөрдүн көңүлүн өзүнө бурган айрым баяндоо элементтеринин сырткы окшоштугу менен эле чектелбейт. Ал кыйла терең жана ар тараптуу мүнөзгө ээ болуп, эпостун жалпы жанрдык белгилерин, анын идеялык мазмунун, эл баатырларынын согуштук эрдигин идеалдаштырган эпикалык мотивдер менен сюжеттердин айлампасын, каармандардын түрлөрүн жана окуя жүрчү кырдаалдарды, жанрдык түзүлүшүн жана анын эволюциясын, типтик формулалары, кайталоолору, туруктуу «кооздоочу» эпитеттери же салыштыруулары менен мүнөздөлгөн эпикалык стилдин өзгөчөлүктөрүн, акыры келип эпикалык ырлардын коомдук жашоодогу шарттарын – алардын жаралышын, аткарылышын жана оозеки өткөрүлүшүн, уруунун, кошуундун же элдин ырчысы – кесипкөй же жарым-жартылай кесипкөй жомокчу-айтуучу (аэда же рапсод, жонглёр жана шпильман, бакшы же ашуг) сыяктуу адамдардын коомдогу ордун жана башка ушул өңдүү жагдайларды камтыйт, башкача айтканда, поэзиянын өнүгүшүнүн белгилүү бир этабы катары эпикалык чыгармачылыкты мүнөздөгөн тышкы жана ички белгилердин бүтүндөй татаал комплексин өзүнө камтыйт. Педагогикалык илимдин белгилүү бир чөйрөсү жана дүйнөнүн ар кыл өлкөлөрүндө жана аймактарында билим берүүнүн, тарбиялоонун, окутуунун, педагогикалык теориянын жана практиканын өнүгүү процессин изилдөөгө багытталат. Чет өлкөлүк тажрыйбаны колдонуу үчүн салыштыруу жолдору менен талдоо жүргүзөт.

«Адам коомунун балалык чагы» доорунда пайда болгон жана таптык коомдун өнүгүшүнүн алгачкы этаптарында өзүнүн акыркы формасын алган баатырдык Гомердин эпосу, француз жана испан орто кылымдардагы поэмалары, дружиналык немистердин эпосу, орус эпостору, сербдердин «юнацкалык ырлары», түрк жана монгол баатырдык эпостору, финдердин «Калевала» ж.б. изилдөөчүлөр тарабынан окшоштуктары, айырмачылыктары бир нече жолу белгиленген. Ошону менен катар дүйнө элдеринин, анын ичинде түрк-монгол, тунгус-манчжур элдеринин эпикалык чыгармачылыгынын контекстинде эпосторду салыштырып, тарыхый изилдөө кеңири жайылуу жана өнүгүүгө, терең түшүнүккө ээ боло элек.

Бирок акыркы жылдары эпосторду салыштырып изилдөөлөр арбыш келүүдө. Кузьмина А. Айталинанын (Саха, Якутия) изилдөөсүндө «Различия между якутским, алтайским и киргизским героическими эпосами появились вследствие их иностадиальности (олонхо и алтайский эпос считаются архаическими, а «Манас» – классическим), разным уровнем общественного, государственного развития (киргизы в окружении разных, многочисленных, враждебных народов выработали определенный опыт государственности и политической

деятельности, чем якуты, которые находились на Севере почти в изоляции от мира) и отсутствием связей между этими народами, находящимися далеко друг от друга, хотя относящихся к одной языковой семье – тюркской» [2]. Ал эми Константинова Саргылана Федоровна, Павлова Мария Михайловна, Саха (Якутия) «Сравнительно-сопоставительное исследование орхоно-енисейских памятников и эпос тюркских народов (олонхо, манас, кай черчек) На горно-степных просторах Центральной Азии в раннее средневековье существовала империя кочевых тюркоязычных народов «~kөktürk» («синих тюрков») – Тюркский каганат, имевший свою развитую культуру, о чем свидетельствуют сохранившиеся письменные памятники, являющиеся ценным, непреходящим наследием современных тюркоязычных народов, расселившихся по всей Евразии. В орхоно-енисейских письменных памятниках (VI-VIII вв.) реализована литературная мысль той эпохи, которая носит общий характер для всех тюркских поэтов древности. Жанрово-родовой синкретизм древних памятников позволяет исследователям предполагать, что орхоно-енисейские памятники существенно повлияли на формирование и развитие фольклорных жанров тюркских народов. Подтверждением этому является их типологическая схожесть с героическим эпосом тюркоязычных этносов» [3] – деп салыштырып изилдөө аркылуу байыркы эстеликтердин жанрдык-тектик синкретизми изилдөөчүлөргө Орхон-Енисей эстеликтери түрк элдеринин фольклордук жанрларынын калыптанышына жана өнүгүшүнө олуттуу таасирин тийгизгенин якут окумуштуулары салыштыруу усулу менен белгилешет.

Салыштыруу – предметтердин окшоштугу же айырмачылыгы жөнүндөгү пикирлердин негизинде таанып билүү операциясы жана таанып-билүүнүн кеңири таралган усулдарынын бири. Белгилүү “баары салыштыруу менен билинет” деген сөздүн терең негизи бар. Салыштыруу предметтер менен кубулуштардын окшоштугун жана айырмасын чындык менен аныктоого жардам берет. Салыштыруунун натыйжасында билимге карай мыйзам ченемдүүлүктөрү жана мыйзамдары белгиленип, жалпы эки же андан көп объекттерге мүнөздүү болгон жалпы, кубулуштарда кайталанып, кадам болуп саналат. Салыштыруу ыкмасы объектилерди көрүүгө жардам берет жана ар кандай тараптан, бардык байланыштардагы жана мамилелердеги кубулуштардын ичине киришине жардам берет, нерселердин маңызын, салыштырылган объекттердин маанилүү белгилерин аныктоого, көйгөйлүү кырдаалдарды жана кубулуштарды жалпылоонун белгилүү деңгээлине жетишүүгө мүмкүндүк берет. Салыштыруунун жардамы менен сапаттык же предметтердин сандык мүнөздөмөлөрү ачылып, болмуштун жана таанымдын мазмуну классификацияланат жана баа берилет. Салыштыруу ыкмасы көптөгөн тексттик байланыштарды түшүнүүгө жол ачат. Көркөм чыгарманы талдоо процессинде салыштыруу акыл-эс аракети гана эмес, көркөм текстти изилдөөнүн да усулу болуп саналат. Салыштыруу техникасын адабиятты окутуу практикасында колдонуу бир катар психологиялык-педагогикалык шарттарга негизделген. Окуунун эң маанилүү милдети – адамдын ой жүгүртүүсүн максималдуу активдештирүү. Ой жүгүртүү процесси пайда болушу үчүн карама-каршылык керек. Салыштыруу негизинен ой жүгүртүүнүн жана окуу процессинин көйгөйлүү мүнөзүн аныктайт. Салыштырууга негизделген тапшырмалар өзүнүн көйгөйлүү мүнөзү менен кызыгууну жаратып, ой жүгүртүүнү активдештирүү менен ажырагыс байланышта позитивдүү мотивацияны түзүүгө да салым кошот. Салыштыруу менен түрк тилдүү жана алыскы чет элдик эпосторду салыштыруу жолдору менен «Манастаануу» дисциплинасында эпосторду окутуунун өз ара байытуунун мүмкүн болуучу формалары жана жолдору ачылат. Чет элдик студенттерге «Манастаануу» дисциплинасында «Манас» эпосу менен «Махабхарата» эпосун тарыхый усул менен карай турган турган болсок, изилденип жаткан эпостордун тарыхый жактан

жаралышындагы фактылуу маалыматтарды чечмелөөдө өткөндү, бүгүнкү, эртеңкибизди тарыхый салыштыруу айырмачылыктарды анализдөө аркылуу студентке түшүнүү жана изилдөө үчүн абдан маанилүү ыкма болуп саналат.

Эпостордо **статистикалык усулду** колдонуу аркылуу «Манас» эпосу менен «Махабхарата» эпосторун пайда болуу доорлорун сандык көрсөткүчтөрдүн негизинде талдоо жана чечмелөө менен эпостордун жаралуу доорлоруна, жазылуу, айтылуу, муундан-муунга берилишиндеги кандайдыр бир жагдай, социалдык айырмачылыктарды жогорудагы усулдардын ашталышында жана ажырымында кароо менен эпостордун жаралуу доорлорундагы окшоштуктарга жана айырмачылыктарга күбө болуу турат. Буга мисал А. А. Кузьминанын “Этническая идентификация в якутском олонхо и киргизском эпосе «Манас»” эмгегинде: «прочитав русский перевод «Манаса», мы обнаружили 104 наименований этнонимов. Мы распределили их на три группы (положительный, отрицательный и нейтральный) в зависимости от отношения к главному герою – Манасу. К положительным племенам, родам относятся 39 племен и народов, к отрицательным – 27, к нейтральным – 39. По частоте упоминаний этнонимов лидируют киргизы (411 раз), калмаки (311 раз), кытай (222 раза), казахи (124 раза). Киргизов могут назвать также кара-киргизами, бурутами» [2,1]

Ал эми **социологиялык усул** эпостордун студенттин өнүгүүсүнүн керектөөлөрүнө кандай жооп берерин баалоого негизделген. Эпостор аркылуу индустар менен кыргыздардын салттары менен маданияттардын ортосундагы айырмачылыктарды, өз ара байланышты, бүгүнкү күндөгү салттарга канчалык деңгээлде туура келерин же дал келбей турганын, алардын ортосунда улантуучулук барбы, кандай карама-каршылыктар бар экенин аныктоо менен эки элдин социалдык жашоолорундагы окшоштук жана айырмачылыктарды студенттердин чечмелөө, анализдөө менен эки элдин маданиятын түшүнүүгө мүмкүнчүлүк туулат.

Салыштыруу усулу аркылуу кароодо эпостордун жалпы жана өзгөчөлүктү, окшоштуктарды жана айырмачылыктарды аныктоого мүмкүндүк берет, Салыштыруу усулу тенденциялардын жана мыйзам ченемдүүлүктөрдүн универсалдуу жана спецификалык көрүнүштөрүн камтыйт. Эпостордун тексттерин теориялык, салыштырма жана тарыхый жактан салыштырып талдоо аны сапаттуу талдоодо олуттуу көлөмдөгү эпостордогу камтылып жаткан фактылык материалдарды пайдаланууга мүмкүндүк берет. Студенттер үчүн эпосторду талдоо изилдөөнүн жана изденүүнүн эң маанилүү ыкмасы болуп саналат.

Ар бир элдин жан дүйнөсүнүн күзгүсү болгон өзүнүн эпосу болот. Эпостун позитивдүү каармандары өз доорунун эң жакшы моралдык-этикалык сапаттарын айкалыштырып, тигил же бул улуттун инсанынын идеалын аткарышат. Эпос эл уулдарын өзүнөн мурункулардын улуу иштерин эскерүү менен азыктандырат, эпос адам менен кошо жүрүп, анын өзүн көрсөтөт. Педагогикалык практикада улуу чыгармаларды окуу өзгөчө тарбиялык мааниге ээ болгон. Шумерлер «Гильгамеш ырын» угуп, достукту даңазалап, адамдын орду, тагдыры жөнүндө ойлонушкан. Грек мектептеринин окуучулары Гомердин «Илиадасынын» жана «Одиссеясынын» каармандары: чечендикти, жазууну жана музыкалык аспаптарды жакшы билген, күчтүү жана чебер жоокерлер сыяктуу болуу үчүн физикалык жана рухий жактан дайыма өркүндөп турушкан. Орус эпосторунун баатырлардын жүрүштөрү менен орус эли өзүлөрүнүн үлгүлүү сапаттарын жогорулатып келишкен, ал кыргыздар «Манас» эпосу аркылуу эркиндикке, эл-жерди сүйүүгө, адамдык улуу сапаттарга умтулушкан ж.б. Байыркы Индиянын улуу эпосу «Махабхарата» да ошондой эле билим берүү жана тарбиялоо үчүн чоң мааниге ээ болгон.

Атактуу немис индологу жана чыгыш таануучусу, байыркы Индия адабиятын, анын ичинде Махабхаратаны изилдөөгө өмүрүн арнаган М. Винтерництин пикири боюнча, «Махабхарата – это вообще не одно произведение, а скорее целая литература» - деп баа берген. «Махабхарата» дүйнөнүн адеп-ахлактык негизи катары өсүп келе жаткан муундарды дхармада (Дхарма арий сөзүнүн dhr уңгусунан алынган – «тутуу», «колдоо», «коргоо», «бекемдөө»). Алгач мифологиялык дхарма ыйык акылман катары кабылданса, кийинчерээк акыйкаттын кудайын түшүндүргөн. Дхарма «мыйзам», «ыйманы таза», «ырайымдуу» түшүнүктөрүн камтыйт. Улам кийин Дхарма термини кыйла чачырап кеткендиктен, анын мааниси колдонулуп жаткан контекстке байланыштуу гана туюлуп, ал «система», «доктрина», «дин», «гармониялуу иреттүүлүк», «милдет», «үлгү» ж. Б. Деген маанини камтыйт.) тарбиялоо максатында түзүлгөн, ошондуктан эпос ар кандай инсандар тууралуу нускалуу окуяларга насаат аңгемелерге толгон.

Албетте, окутуу изилденүүчү жана атайын адабияттарда берилген илимге ылайык келген атайын билимди талап кылат. Бирок студенттин дүйнө таанымын калыптандыруучу моралдык-этикалык нускамаларды алуу андан кем эмес мааниге ээ. Пандавалар жана Каур ханзаадалары куралдын бардык түрлөрүндө кол ойноккон, ошондой эле Ведаларды жана алардын толуктоолорун жакшы билген улуу Дронадан тарбия алышат [4]. Дрона сыяктуу гурулар (мугалимдер) гана шакирттерди чогултуп, аларга билимдерин бере алышат. Эгерде адамдын билими болбосо, анда мындай мүмкүнчүлүк жок: Башкалардан ким мыкты болсо, ал чыныгы устат, Ал бардыгын өз мыйзамына баш ийдирет Махабхаратада билимге чоң роль берилген. Махабхарата өзүнүн каармандары аркылуу ар бир адамды дүйнөнү таанып-билүүгө, Эң Жогорку, дхарманы (Бардык жалпы Мыйзамды, Түбөлүк Рух, Атман, Кришна) билүүгө чакырат, «Бардыгы билет, билим жоголгон жерде, Караңгыда адам баласы караңгылыктан жок болот!». Устат менен окуучунун мамилеси билим алууда (өткөрүүдө), өзүн, дүйнөнү таанууда ж.б.у.с. маанилүү роль ойнойт. Мугалим тараптан – кемчиликсиз билим, окуучу тараптан – устатына, билимине ишенүүнү белгилейт. Махабхаратада идеалдуу окуучу жана идеалдуу мугалим Арджуна жана Кришна болуп саналат. Курукшетра талаасында, согуштун алдында, Арджуна согуш алдында жан дүйнөсү азапка кабылып, - Оо, Кришна, менин алдымда досторум менен туугандарымдын согушуу каалоосу менен күйүп жатканын көрүп, мен буттарым бошоп, оозум кургап жатканын сезем. Денем титиреп, чачым тик турду, колумдан Гандиванын жаасы түшүп, терим оттой күйүп кетти. Мен мындан ары бул жерде кала албайм. Бул согушта туугандарымды өлтүрүп, кандай пайда табаарымды түшүнбөйм. Мындай баага алынган жеңиш да, падышачылык да, бакыт да мага керек эмес, эй Кришна». Арджунанын сөздөрүн уккан Кришна анын күмөнсүгөнүнө ачууланат. Арджуна – кшатрия жана анын милдети (дхарма) согушуу. Курукшетра салгылашынын максаты – дхарманы (адилеттикти) калыбына келтирүү. Арджуна кшатрия катары өзүнүн милдетин (дхарманы) аткарышы үчүн, Теңир Кришна ага ааламдын табияты жана андагы адамдын орду жөнүндө бүтүндөй бир трактат-ой жүгүртүүнү көрсөтөт. Ошентип, Махабхаратанын эң маанилүү бөлүктөрүнүн бири «Бхагавад Гита» жаралат. Бул акылман Кришна мугалим катары иш алып барган маек, ал эми Арджуна анын сөздөрүн уккан окуучу. Кришна: «Өлбөс жанды эч ким жок кыла албайт», «Жан төрөлбөйт жана өлбөйт. Ал эч качан пайда болгон эмес, бүтүн пайда болбойт жана келечекте эч качан пайда болбойт дагы. Ал төрөлө элек, түбөлүктүү, ар дайым бар жана алгачкы. Дене кыйраганда өлбөйт». Бул сөздөр менен Кришна Арджунаны анын коркууларынын жана күмөндөрүнүн негизсиздигине ынандыргысы келет. Туугандары менен согушуп, алардын жаны эмес, материалдык денесин гана жок кылынат. Материалдык денелердин туткунунан кутулуп, алар боштондукка чыгышат, бирок бул кыйналып, азап чегүү

эмес – дейт Кришна Ошентип, Арджуна (шакирттин образы) Кришнадан жогорку билимди алат (мугалимдин образы). Ар бир адам ушул эң жогорку (абсолюттук) билимге умтулушу керек [5]. Махабхарата дхармага (дүйнөнүн моралдык негизи) ылайык жашай турган адамды тарбиялоого багытталган.

Ал эми «Манас» эпосундагы мугалим Бакай ал эми окуучу Манас. «Манас» эпосунда “Караңгыда көз тапкан, капилеттен сөз тапкан” акылман Бакай, Бакайдын даанышмандык образында үлгү-тарбия берүүчү Манаска жана кырк чорого жол көрсөтүп, манас ордодо тең салмактуулукту жана тынчтыкты сактап тургандыгында. Бакайдын эпостогу кылган ишине назар салсак, Ата журттун боштондугу, ак калпак элдин эркиндиги Манас ордонун, эгемендүү кыргыз мамлекетинин сакталышы үчүн күрөшүп жашагандыгы. Өмүр – жашоосунун максатын жана маңызын бир боор элин боштондукка чыгаруудан көргөнүн көрүүгө болот. Каныкейдин, Семетейдин жардамы менен Манас курган эгемендүү кыргыз мамлекетинин Туусун кайра желбиретиши, Манас ордону тебелеп-тепсеген Абыке-Көбөштөрдү бийликтен кулатып, Манастын уулу Семетейди такка отургузушу – улуттун чыныгы мураскерин такка отургузуу үчүн жүргүзгөн иши кийинки муундар үчүн баа жеткис үлгү болуп саналат.

Бакайдын элчилик өнөрү менен Букар калаасынын хандын кызы Каныкейдин билимдүүлүгүн, баатырлыгын, акылдуулугун көрүп, “тендик менен албасак, зордукка көнөр жан эмес, олжо болуп бизге эле, оңой менен Каныкей, колго тийчү ал эмес”- деп Манаска кеп салып, каада-салтты сыйлоо менен барктуу алуунун жолуна багыт берет. Калк аралык мамилелердеги кысталыш учурларда дайыма ордодо: «Ажыбай, Бакай экөөнү, арачыга салалы» [6], деп турушат. Манас ар качан мамлекеттин тышкы мамилелерининде «Олуят чалдын эр Бакай, өзүң билип жол башта» - деп Манас Бакайдан кеңеш сурап турат. Бакай Манас менен бирге кыргыз элинин гана эркиндиги үчүн эмес, коңшулаш, тектеш калктардын да боштондугу үчүн күрөшүп, ынтымагына, аскердик биримдикке кызмат кылган каарман. Жогорудагы Бакайдын ар дайым Манаска мамлекеттик башкарууда, коңшулаш элдер менен алака түзүүдө «элчиликке өлүм жок, жуучулукка кордук жок», үй-бүлө күтүү маселесинде “тендик менен албасак, зордукка көнөр жан эмес, олжо болуп бизге эле, оңой менен Каныкей, колго тийчү ал эмес”, ата-мекенди сүйүүдө «ата-журт үчүн тердесең, зоболоң сенин зор болот» ынтымакка чакырган “бөлүнсөң бөрү жеп кетет, бөлүнүп калды кыргыз деп, бөлөк элге кеп кетет”, деп биримдикке “өлсөк бир чуңкурда, тирүү болсок бир дөбөдө бололу”, деп айтып жана айтып гана тим болбостон аны иш жүзүнө ашырууда өзүнүн үлгүлүү сапаттары менен «Манас» эпосунда башкы каарман Манасты толуктап, акылына акыл кошуп, бүгүнкү күнгө ушул көлөмдө, ушул орошон энциклопедиялык деңгээлге жетүүсүн «Манас» эпосунда Бакай, «Махабхарата» эпосунда Кришна сындуу иделдуу мугалимдин тарбиясы алдында толукталып, дүйнө философиясында эки элдин эпосторундагы иделдуу мугалим-окуучулардын эпостордун кеңишине жана элди туура багытка тарбиялоо, жетелөөгө кошкон салымдарын көрөбүз.

Адабияттар

1. Жирмунский, В.М. Сравнительное литературоведение [Текст] / В.М.Жирмунской. – Л.: 1979. –186 с. 152
2. Кузьмина, А. А. Этническая идентификация в якутском олонхо и киргизском эпосе «Манас» / А. А. Кузьмина. – Текст : непосредственный // Молодой ученый. – 2014. – № 17 (76). – С. 597-601. – URL: <https://moluch.ru/archive/76/12886/>.
3. Константинова С. Ф., Павлова М. М. Сравнительно-сопоставительное исследование орхоно-енисейских памятников и эпос тюркских народов (олонхо, манас, кай черчек) 19 стр.

Эпосы народов мира: проблемы и перспективы сравнительного изучения Сборник тезисов по материалам Международной научной конференции г. Якутск, 18-19 июня 2015г.

4. Гринцер П.А. / Древнеиндийский эпос / Гринцер П. А. // М., 1974. 123 стр

5. Кемелбаев Н., Махабхарата. Котормо [Текст] / Н. Кемелбаев, К. Жусупов // Б.”Кыргызстан”, 1998.- 180 б.

6. б. Ашым Жакыпбек / “Теңири Манас” роман [Текст] / Ашым Жакыпбек // “Кыргызстан” 1995. 16, 17, 18-б.

7. Ишекеев Н.И. Жалпы билим берүүчү кыргыз мектептеринде прозалык чыгармаларды окутуунун кээ бир маселелери / Н.И. Ишекеев // Фрунзе, 1989.- 198 б.

8. Зайыркулова Р.Ж. Медициналык жогорку окуу жайларында “Манас” эпосу менен “Махабхарата” эпосун салыштырып окутуунун айрым бир маселелери / Р.Ж. Зайыркулова // Ала-Тоо Academic Studies. Бишкек, 2023, -№4.-С. 85-94

9. Джаманкулов Д.К. (2016), Манас таануу дисциплинасы боюнча чет элдик студенттерге жумушчу программа / Д.К. Джаманкулов // Бишкек.,– 60 б.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatiik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʃasinda halk bilimining iʃlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beʃ, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal baĝlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДильБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтініндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA‘LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta’limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509